

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ 2024 ÖNGÖRÜLERİ

DR.CAN FUAT GÜRLESEL
EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
16 ARALIK 2023

DÜNYA EKONOMİSİ VE TİCARETİ 2024 ÖNGÖRÜLERİ

2020-2023 GELİŞMELERİ

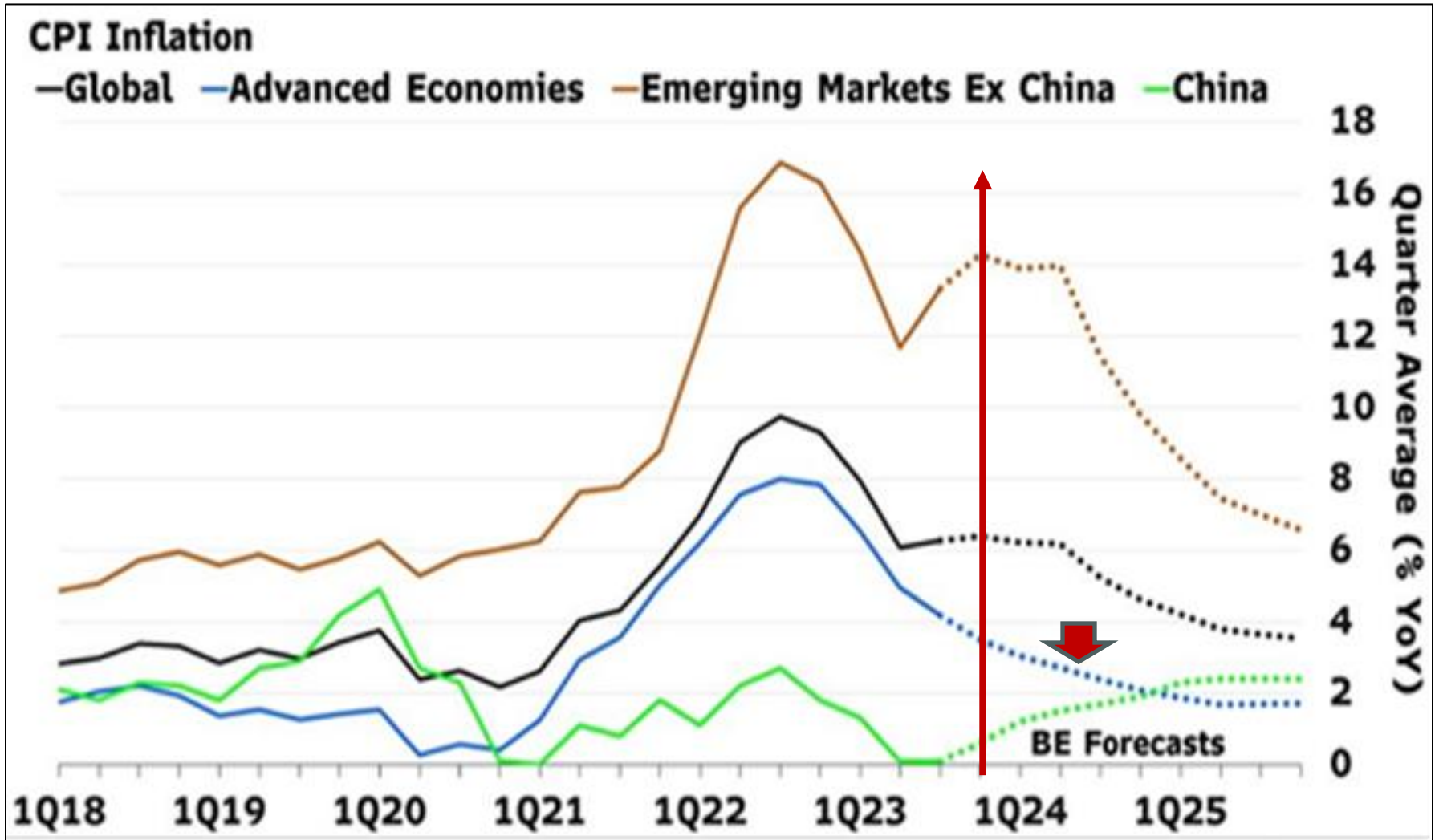
2020	SALGIN, YENİ NORMAL
2021	BÜYÜK GERİ DÖNÜŞ, İNTİKAM TÜKETİMİ, TEDARİK SIKINTILARI
2022	SAVAŞ, JEOPOLİTİK KIRILMA, ENERJİ VE GIDA KRİZİ, YÜKSEK ENERJİ FİYATLARI, YAŞAM MALİYETİ KRİZİ
2023	YÜKSEK ENFLASYON, SIKI PARA POLİTİKALARI, KÜRESEL AYRIŞMA, JEOPOLİTİK RİSKLER, KÜRESEL YAVAŞLAMA

KÜRESEL EKONOMİDE 2024 GÖRÜNÜMÜ

ENFLASYON	YÜKSEK ENFLASYONLAR GERİLİYOR + HEDEFLERE YAKLAŞILIYOR
MERKEZ BANKALARI	MERKEZ BANKALARI TEMKİNLİ
SIKI PARA POLİTİKALARI	FAİZ ARTIŞLARININ SONUNA GELİNDİ + 2024 YILINDA FAİZ İNDİRİMLERİ
EKONOMİ TİCARET	2024 Q1 EN YAVAŞ SON ÇEYREK SONRAKİ ÇEYREKLERDE TOPARLANMA BEKLENTİSİ
JEOPOLİTİK, SİYASİ VE EKONOMİK RİSKLER	RUSYA-UKRAYNA, ORTA DOĞU, ÇİN-TAYVAN, SEÇİMLER (ABD, RUSYA, AB, TAYVAN, İNGİLTERE) ÇİN EKONOMİSİ

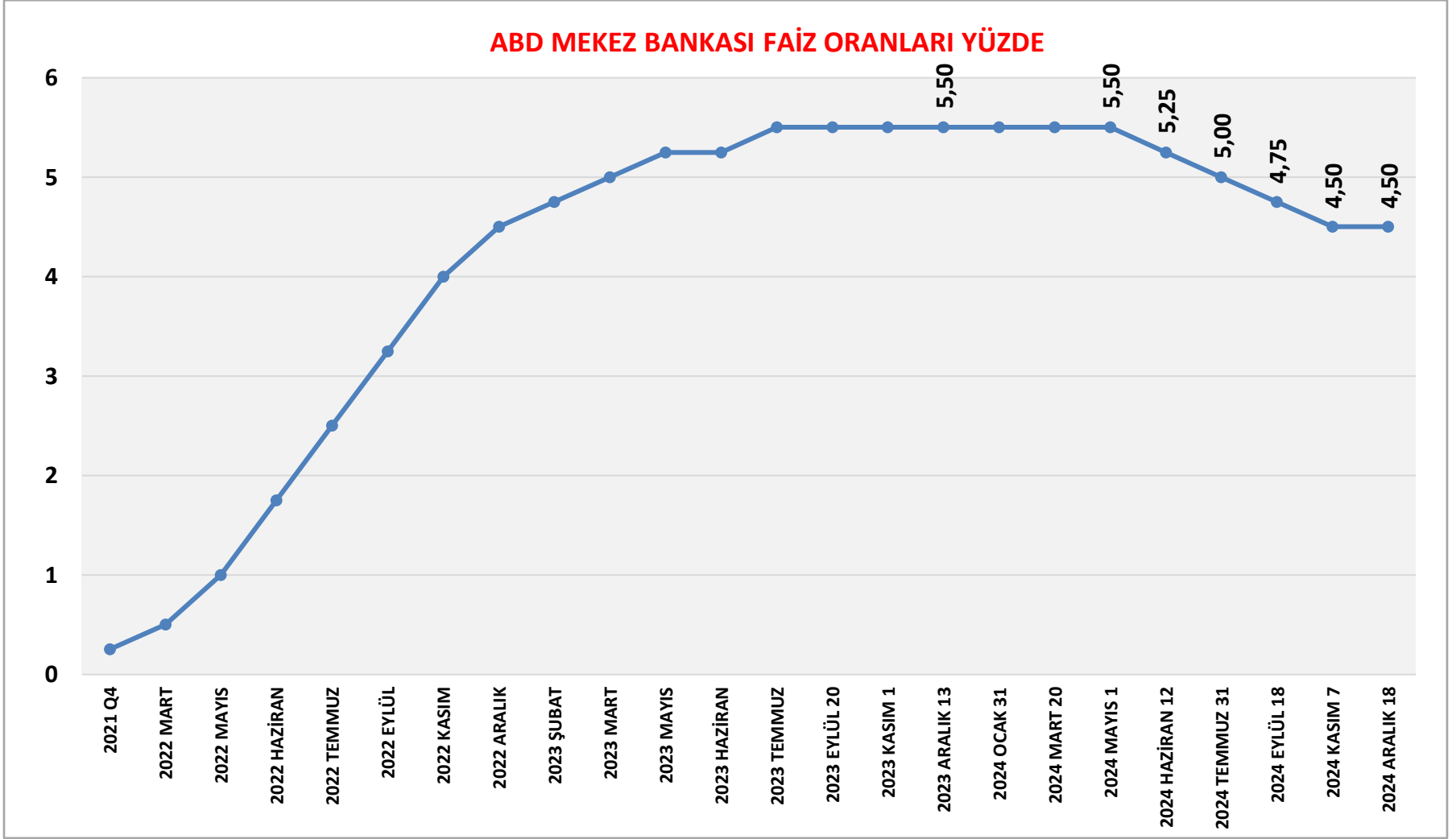

ENFLASYON BEKLENTİLERİ

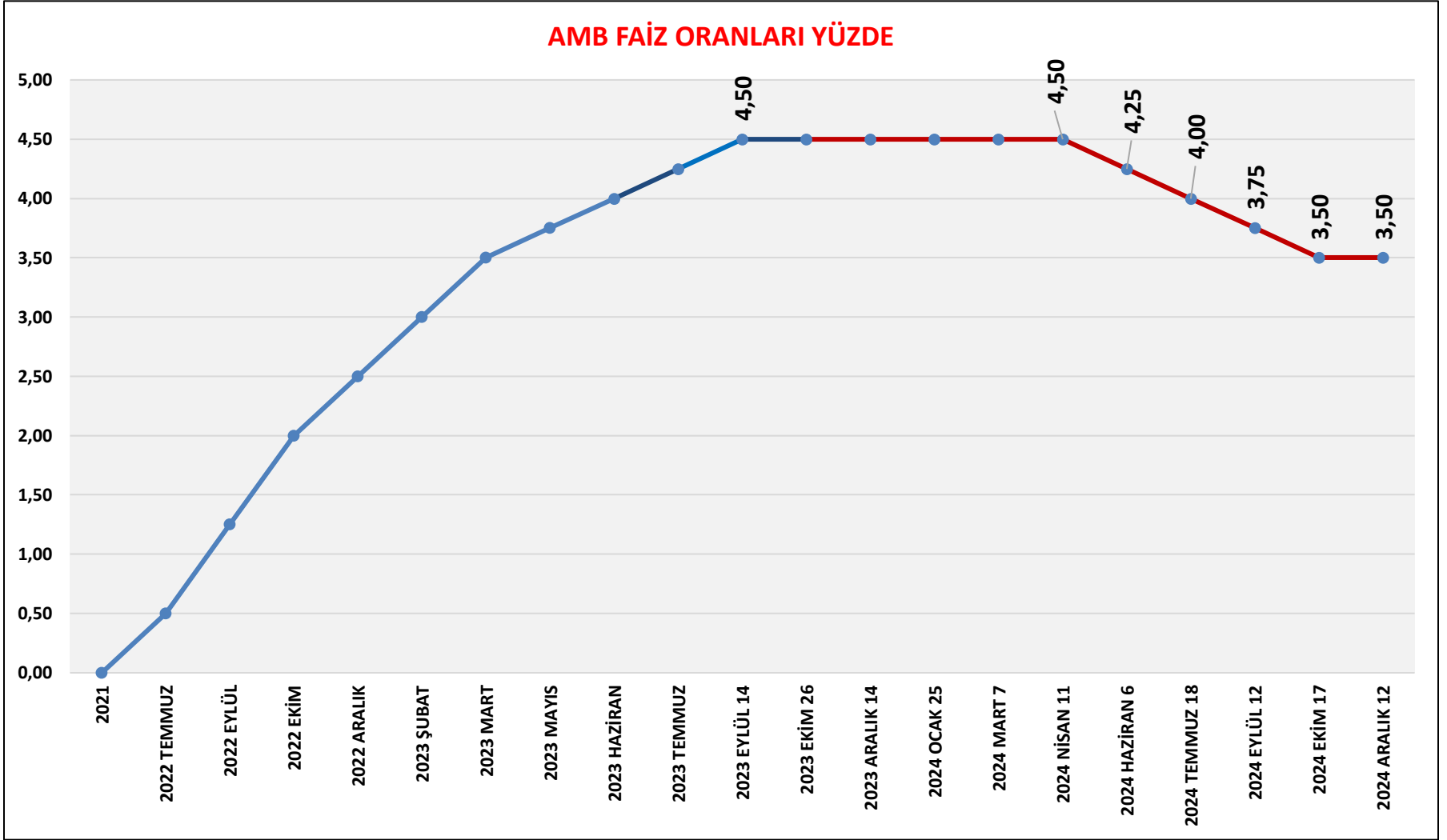
ABD MERKEZ BANKASI 2024 FAİZ BEKLENTİLERİ 3 FAİZ İNDİRİMİ + İLK İNDİRİM HAZİRAN

AVRUPA MERKEZ BANKASI 2024 FAİZ BEKLENTİLERİ

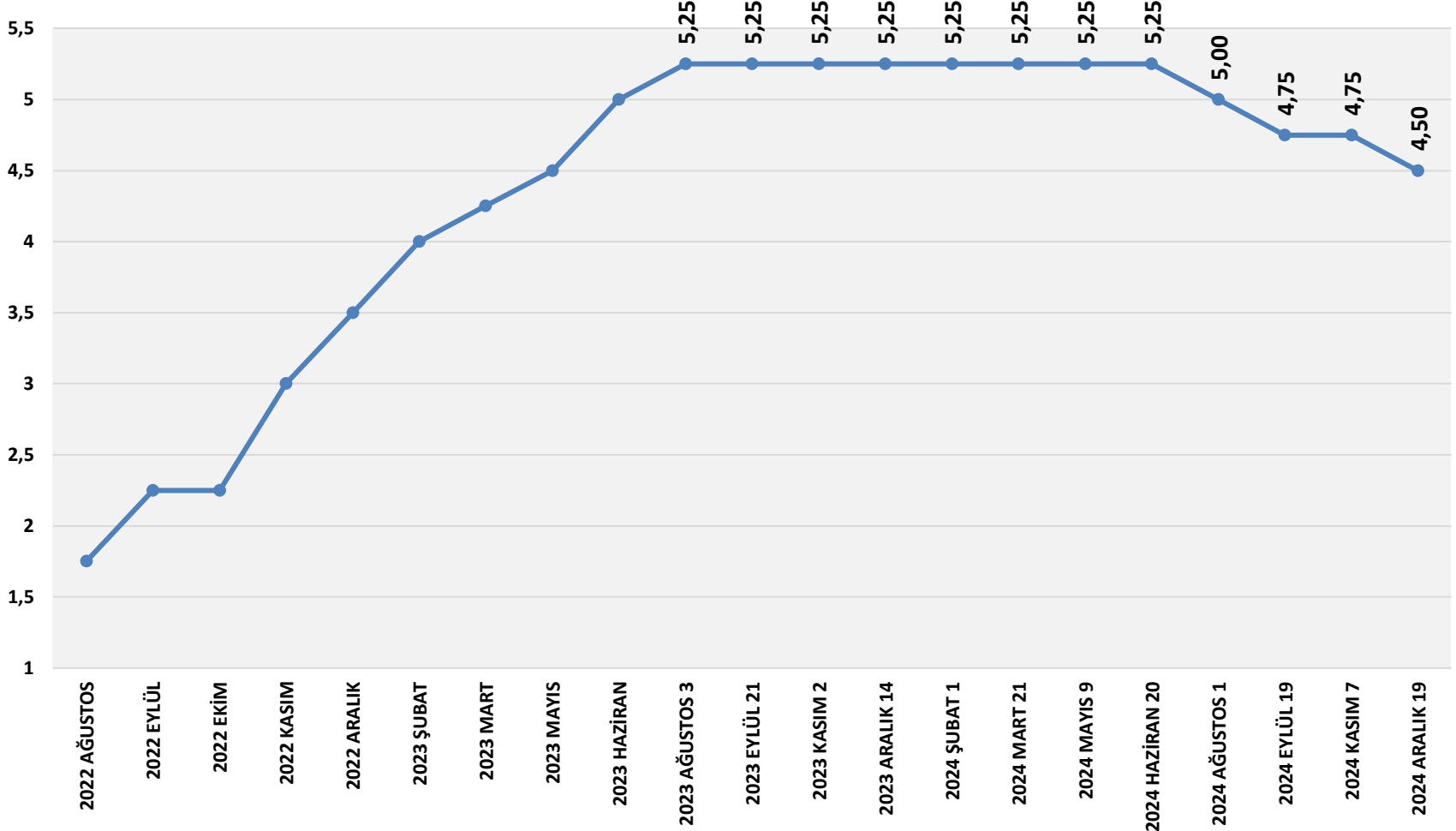
2024 YILINDA 3+ 4 İNDİRİM

İNGİLTERE MERKEZ BANKASI 2024 FAİZ BEKLENTİLERİ

2024 İKİNCİ YARISI 2 + 3 FAİZ İNDİRİMİ

İNGİLTERE MERKEZ BANKASI FAİZ ORANLARI YÜZDE

DÜNYA EKONOMİSİ 2024 BÜYÜME BEKLENTİLERİ

	2022 YÜZDE	2023 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ YÜZDE	2024 TAHMİN YÜZDE
DÜNYA	3,0	2,5	2,4
GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,6	1,5	1,4
ABD	2,1	2,1	1,5
EURO BÖLGESİ	3,3	0,7	1,2
AVRUPA BİRLİĞİ	3,6	0,7	1,5
ALMANYA	1,8	-0,5	0,9
JAPONYA	1,0	2,0	1,0
BİRLEŞİK KRALLIK	4,1	0,5	0,6
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,6	1,8	2,2
GELİŞEN ÜLKELER	4,1	4,0	4,0
ASYA ÜLKELERİ	4,5	5,2	4,8
ÇİN	3,0	5,0	4,2
HİNDİSTAN	7,2	6,3	6,3
ORTA VE DOĞU AVRUPA	0,8	2,4	2,2
ORTA DOĞU	5,4	2,6	3,5
ORTA ASYA / KAFKASLAR	5,6	4,0	3,4
SAHRA AFRİKA	4,0	3,3	4,0
KUZAY AFRİKA	5,5	2,0	3,2

EKONOMİK BÜYÜME BEKLENTİLERİ YÜZDE 2024 ÇEYREK DÖNEMLER

	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
AB	0,1	0,5	0,6	0,8	1,2	1,4
EURO BÖLGESİ	0,1	0,6	0,7	0,9	1,2	1,4
ABD	4,9	1,5	1,3	1,1	0,5	0,5
İNGİLTERE	0,6	0,5	0,3	0,5	0,6	0,6
ALMANYA	-0,4	0,1	0,4	0,6	1,1	1,4
FRANSA	0,7	1,2	1,4	1,0	1,2	1,1
İTALYA	0,0	0,5	0,2	0,9	1,2	1,3
İSPANYA	1,8	1,6	1,4	1,4	1,7	2,1
HOLLANDA	0,3	-0,4	0,4	1,1	1,5	1,7
BELÇİKA	1,4	1,4	1,2	1,3	1,4	1,4
İSVEÇ	-1,3	-1,0	-1,4	-0,4	0,0	0,9
POLONYA	0,5	0,8	1,6	2,4	2,8	3,6

2024

DÜNYA TİCARETİ 2024 BÜYÜME BEKLENTİLERİ

	2021	2022	2023 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ	2024 TAHMİN
DÜNYA MAL İHRACATI MİLYAR DOLAR	22.052	24.675	23.565	24.700
MİKTAR OLARAK BÜYÜME YÜZDE	9,6	3,0	0,8	3,3
DEĞER (ABD DOLARI) OLARAK BÜYÜME YÜZDE	26,2	12,0	-4,8	4,8
ORTALAMA İHRAÇ BİRİM FİYATI DEĞİŞİMİ YÜZDE	15,0	9,0	-5,5	1,5

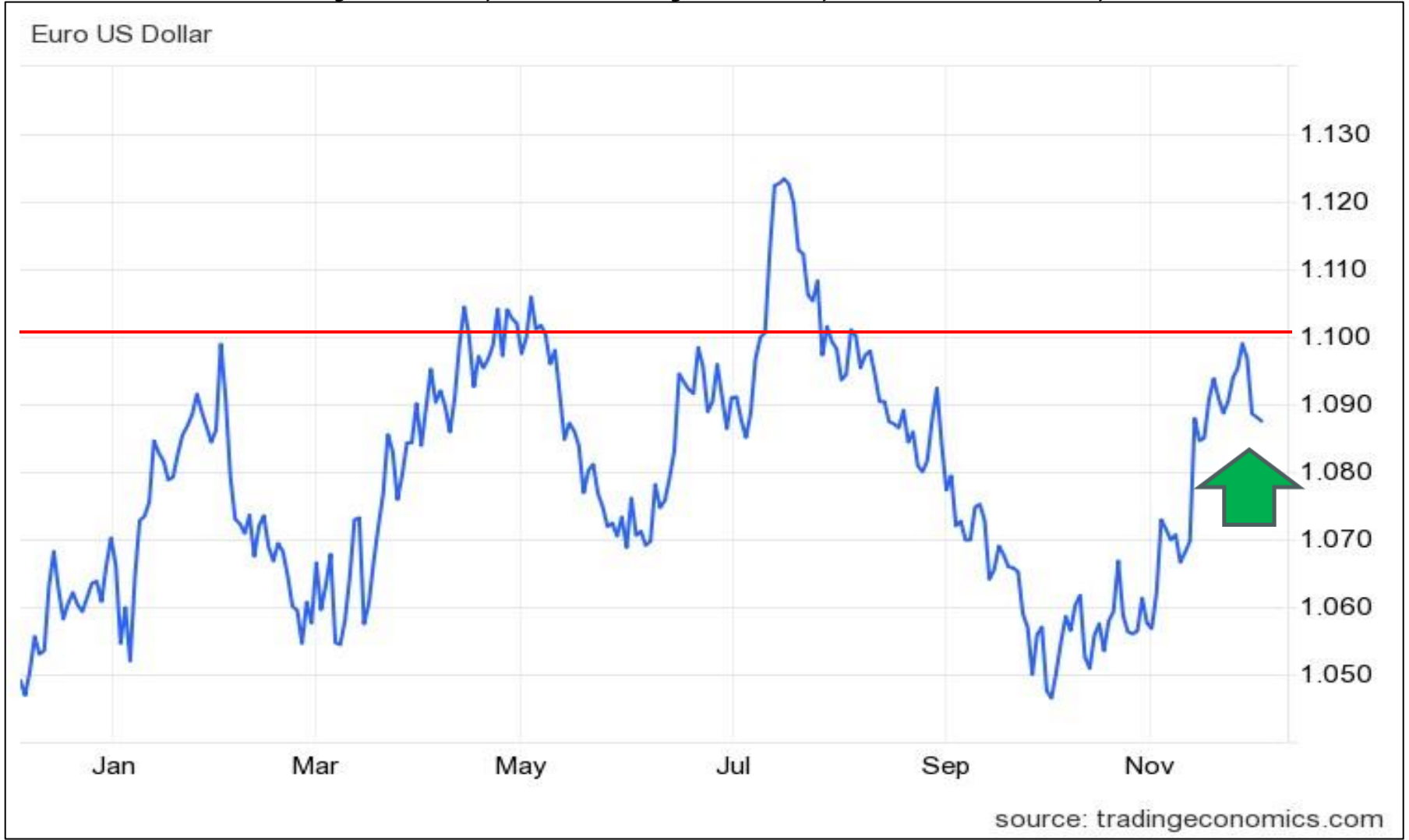
DOLAR 2024 İLK YARISINDA GÜÇLÜ KALACAK DOLAR ENDEKSİNDE 100 SEVİYESİ ÖNEMLİ

EURO DOLAR PARİTESİ

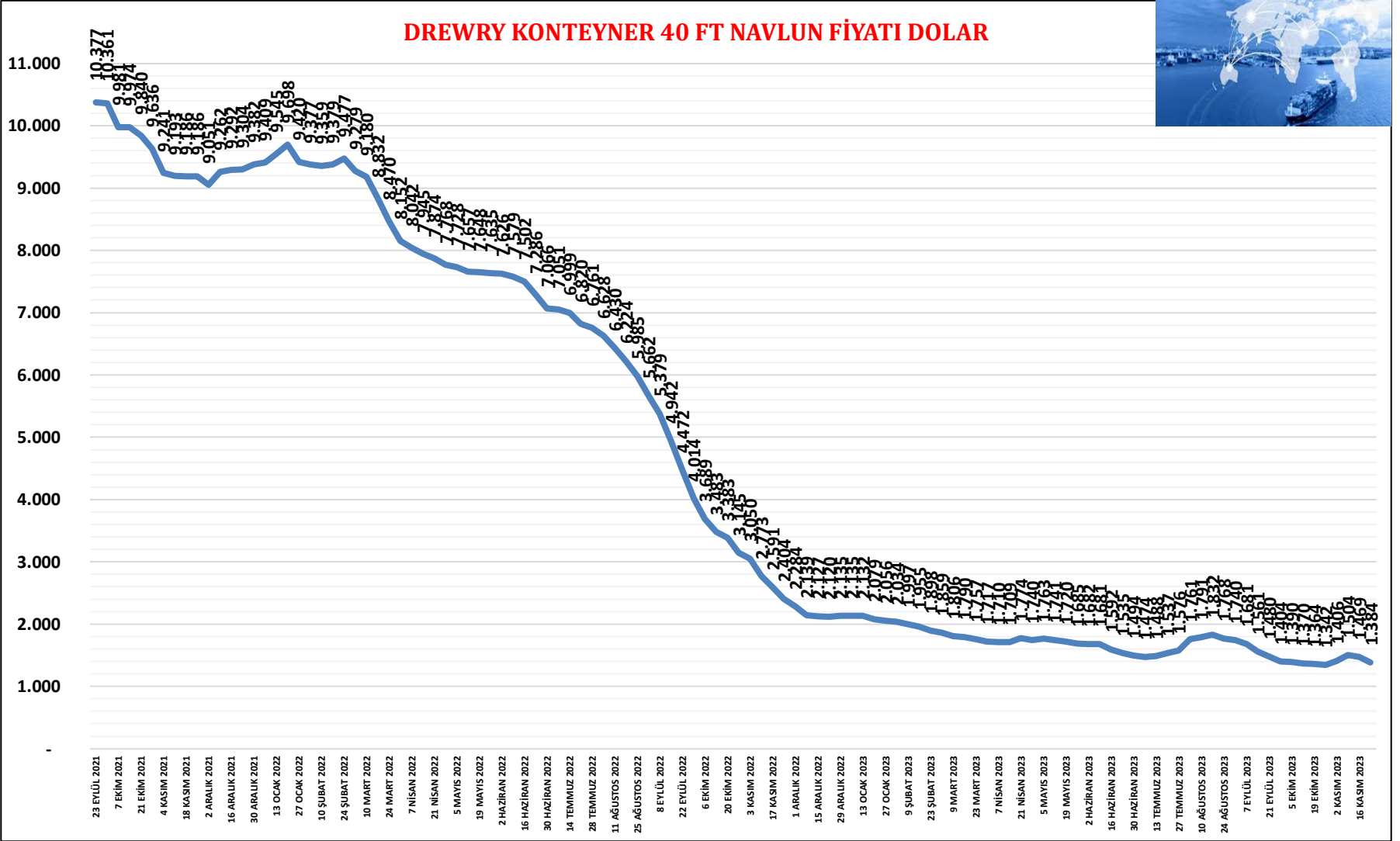
İLK ÇEYREK 1,10 + İKİNCİ ÇEYREK 1,11 + İKİNCİ YARI 1,12

NAVLUN DÜŞÜK KALMAYA DEVAM EDECEK

DREWRY KONTEYNER 40 FT NAVLUN FİYATI DOLAR

EMTİA VE ENERJİ FİYATLARINDA 2024 BEKLENTİLERİ

İLK ÇEYREK DURAĞAN + İKİNCİ YARIDA % 10 ARTIŞ

LONDRA METAL BORSASI ENDEKSİ 30 KASIM 2023

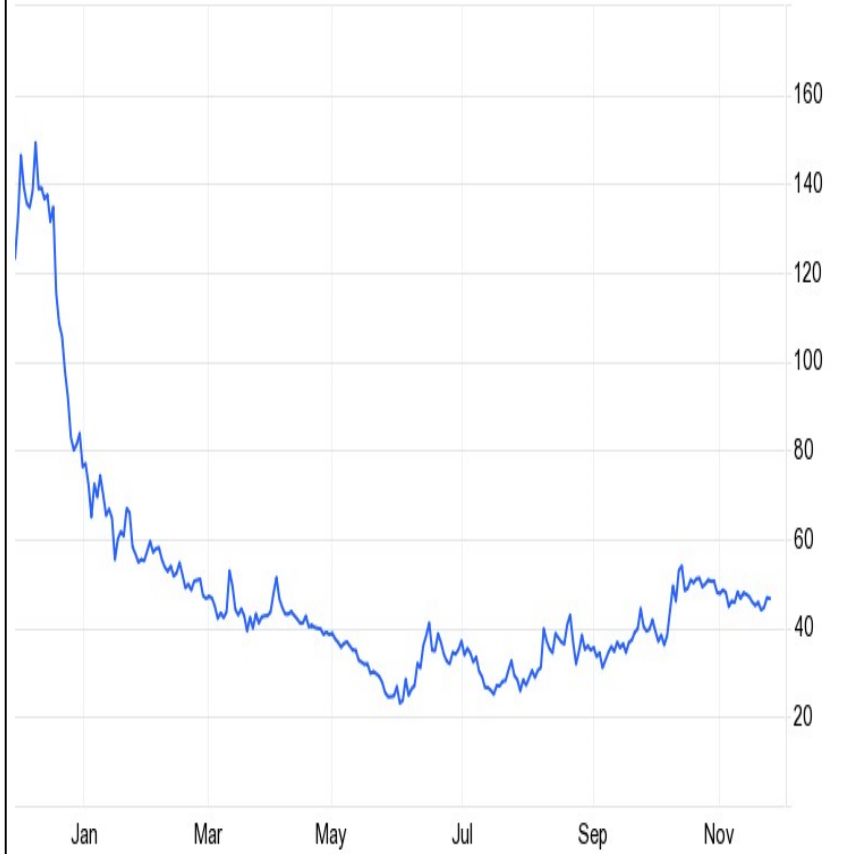
DOĞAL GAZ AVRUPA (EUR/MWh)

LME Index

source: tradingeconomics.com

Natural Gas EU Dutch TTF

source: tradingeconomics.com

İNŞAAT SEKTÖRÜ 2024 ÖNGÖRÜLERİ

İNŞAAT YATIRIMLARINDA BÜYÜME YÜZDE

	2020	2021	2022	2023	2024
AB	-3,2	5,8	1,8	-0,8	-0,1
ALMANYA	3,9	-2,6	-1,8	-1,4	-0,8
FRANSA	-11,5	13,5	0,1	-1,4	-1,1
İTALYA	-6,4	29,7	11,4	-3,2	-2,6
İSPANYA	-9,2	0,4	2,6	3,2	2,4
HOLLANDA	0,4	3,1	1,9	0,9	-1,8
BELÇİKA	-5,6	3,5	-2,0	0,6	1,1
İSVEÇ	0,9	2,6	2,8	-5,7	-4,2
DANİMARKA	5,0	9,7	-3,7	-0,5	1,1
POLONYA	-3,3	4,5	2,9	7,3	3,0
ÇEK CUMH	-1,8	-2,6	0,0	-4,1	0,7
ROMANYA	11,4	0,8	14,1	11,3	9,3
İNGİLTERE	-15,1	10,4	7,5	-0,3	-1,9
ABD	-0,2	2,2	-6,4	-0,3	2,6

TÜRKİYE EKONOMİSİ 2024 ÖNGÖRÜLERİ

2024 YILI İÇİN SENARYOLAR

1	EKONOMİ PROGRAMI AYNEN SÜRER	% 70
2	EKONOMİ PROGRAMI VE YÖNETİMİ DEĞİŞİR	% 20
3	YEREL SEÇİMLER SONRASI PROGRAM DAHA RADİKAL UYGULANIR	% 10

ORTA VADELİ PROGRAM HEDEFLERİ VE BEKLENTİLER

	2022	2023 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ	2024 PROGRAM HEDEFİ
GSYİH BÜYÜME YÜZDE	5,5	4,4	4,0
TOPLAM TÜKETİM BÜYÜME	16,3	10,3	3,6
KAMU	5,0	6,0	4,3
ÖZEL	17,8	10,9	3,5
TOPLAM YATIRIMLAR BÜYÜME	1,3	5,5	3,6
KAMU	18,9	8,3	0,3
ÖZEL	-0,6	5,1	4,0

ORTA VADELİ PROGRAM HEDEFLERİ VE BEKLENTİLER

	2022	2023 GERÇEKLEŞME TAHMİNİ	2024 PROGRAM HEDEFİ
İHRACAT MİLYAR DOLAR FOB	254,2	255,0	267,0
İTHALAT MİLYAR DOLAR CIF	363,7	367,0	372,8
DIŞ TİCARET DENGESİ MİLYAR DOLAR	-109,5	-112,0	-105,8
HAM PETROL BRENT DOLAR/VARİL	100,8	82,3	86,7
ENERJİ İTHALATI MİLYAR DOLAR	96,5	71,0	77,3
TURİZM GELİRİ MİLYAR DOLAR	46,5	55,6	59,6
CARİ İŞLEMLER DENGESİ MİLYAR DOLAR	-48,4	-42,5	-34,7
CARİ İŞLEMLER DENGESİ/GSYİH YÜZDE	-5,3	-4,0	-3,1

2024 YILI BÜTÇESİ; BÜYÜME DOSTU

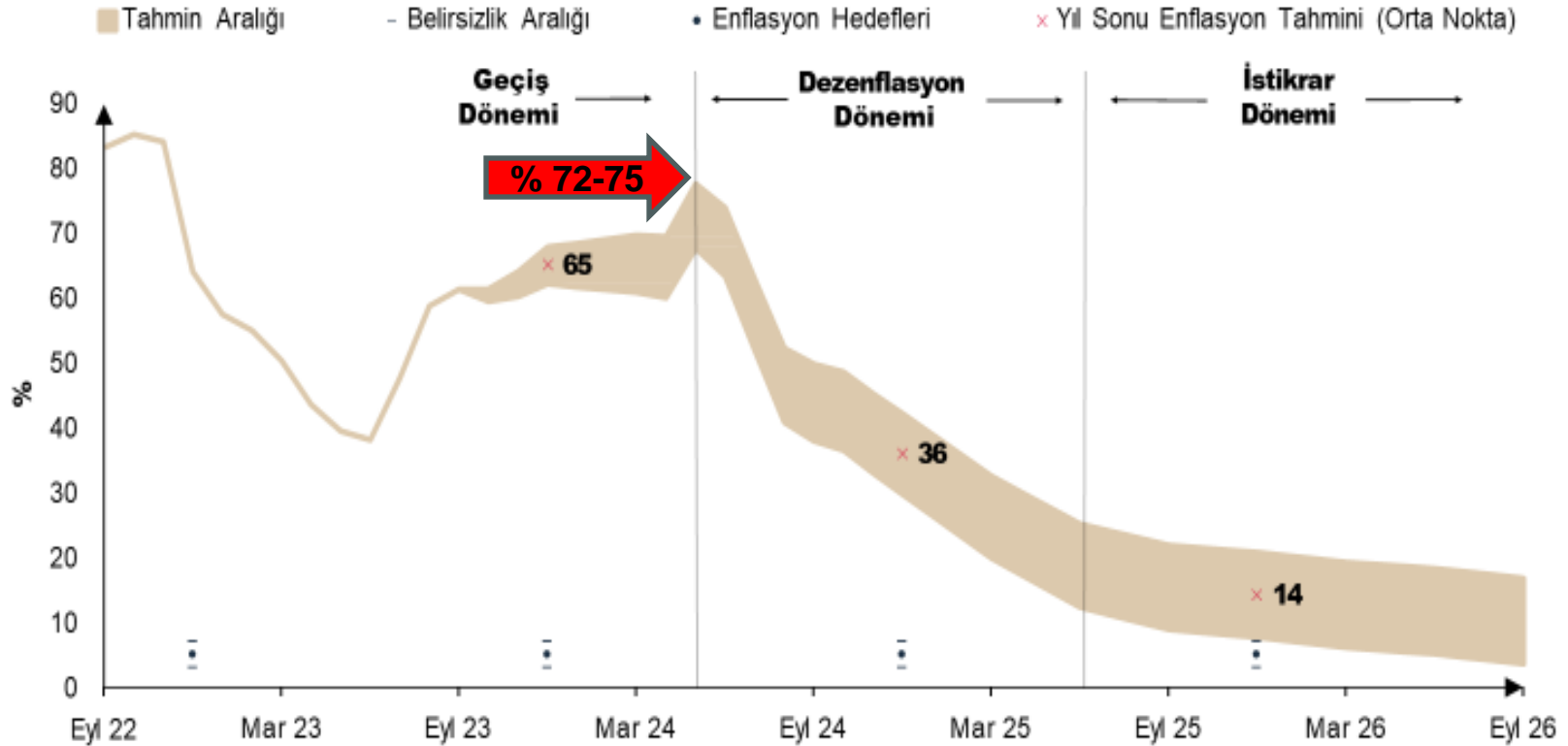
Bütçe Kalemleri	2023 gerçekleşme tahmini Milyar TL	2024 Hedef Milyar TL	% Değişim
BÜTÇE HARCAMALARI	6.543	11.090	69,5
FAİZ DIŞI HARCAMALAR	5.917	9.835	66,2
PERSONEL GİDERLERİ	1.327	2.534	91,0
SOSYAL GÜVENLİK PRİMİ	183	313	71,0
MAL VE HİZMET ALIM	471	680	44,4
CARİ TRANSFERLER	2.502	4.267	70,5
YATIRIM HARCAMALARI	539	788	46,2
SERMAYE TRANSFERLERİ	685	721	5,3
DİĞER	231	514	122,5
FAİZ HARCAMALARI	646	1.254	94,1
BÜTÇE GELİRLERİ	4.930	8.437	71,1
VERGİ GELİRLERİ	4.271	7.408	73,4
DİĞER GELİRLER	659	1.029	56,1
BÜTÇE DENGESİ	1.613	2.653	64,5

2024 YILI BÜTÇESİ VERGİ GELİRİ HEDEFLERİ

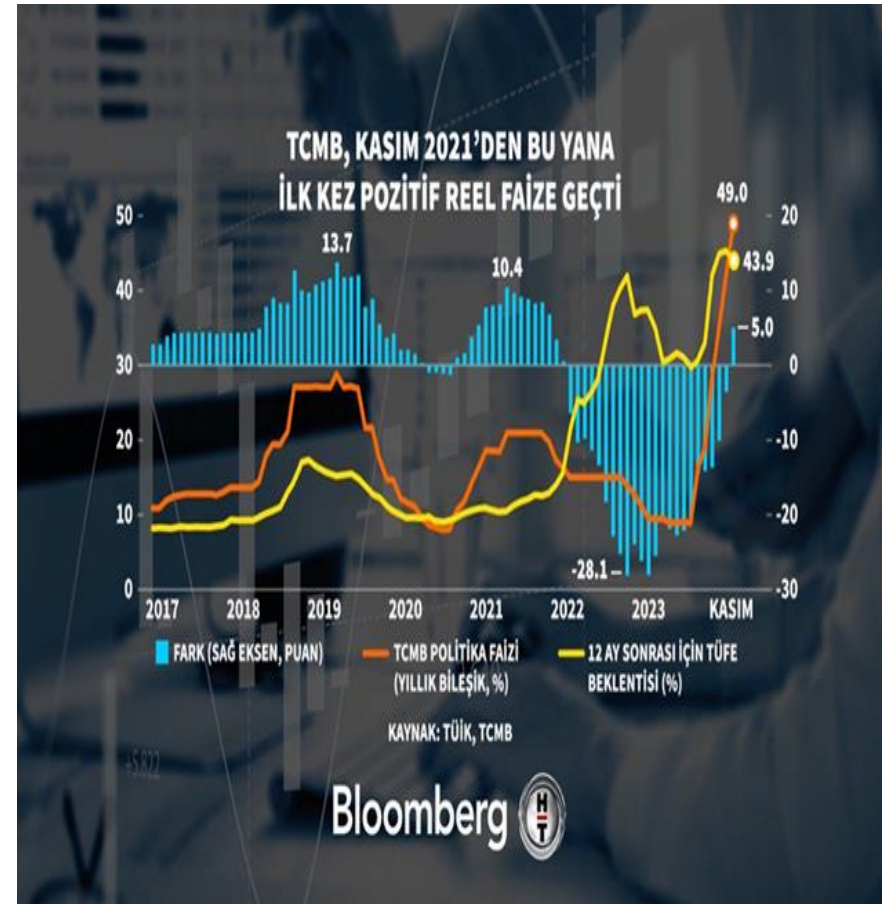
Bütçe Kalemleri	2023 gerçekleşme tahmini Milyar TL	2024 Hedef Milyar TL	% Değişim
TOPLAM	4.270	7.408	74
KURUMLAR VERGİSİ	700	1.276	83
GELİR VERGİSİ	692	1.189	72
KDV	1.380	2.498	81
ÖTV	853	1.404	65
DİĞER VERGİLER	646	1.041	61

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI

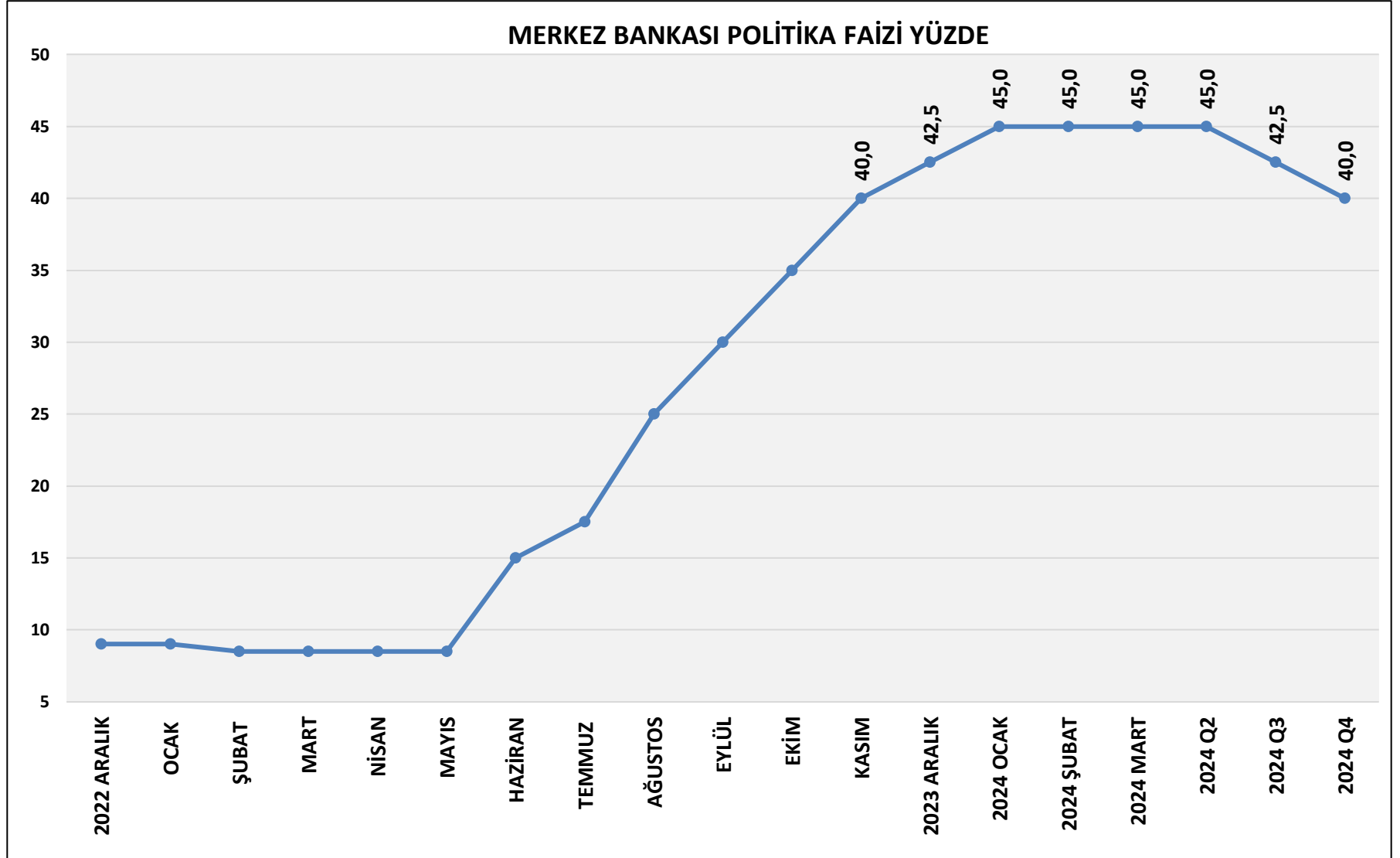
Parasal sıkılaştırmanın birikimli etkileriyle dezenflasyon 2024'te başlayacaktır.

MERKEZ BANKASI FAİZ ARTIŞI REEL FAİZ UYGULANMAYA BAŞLADI

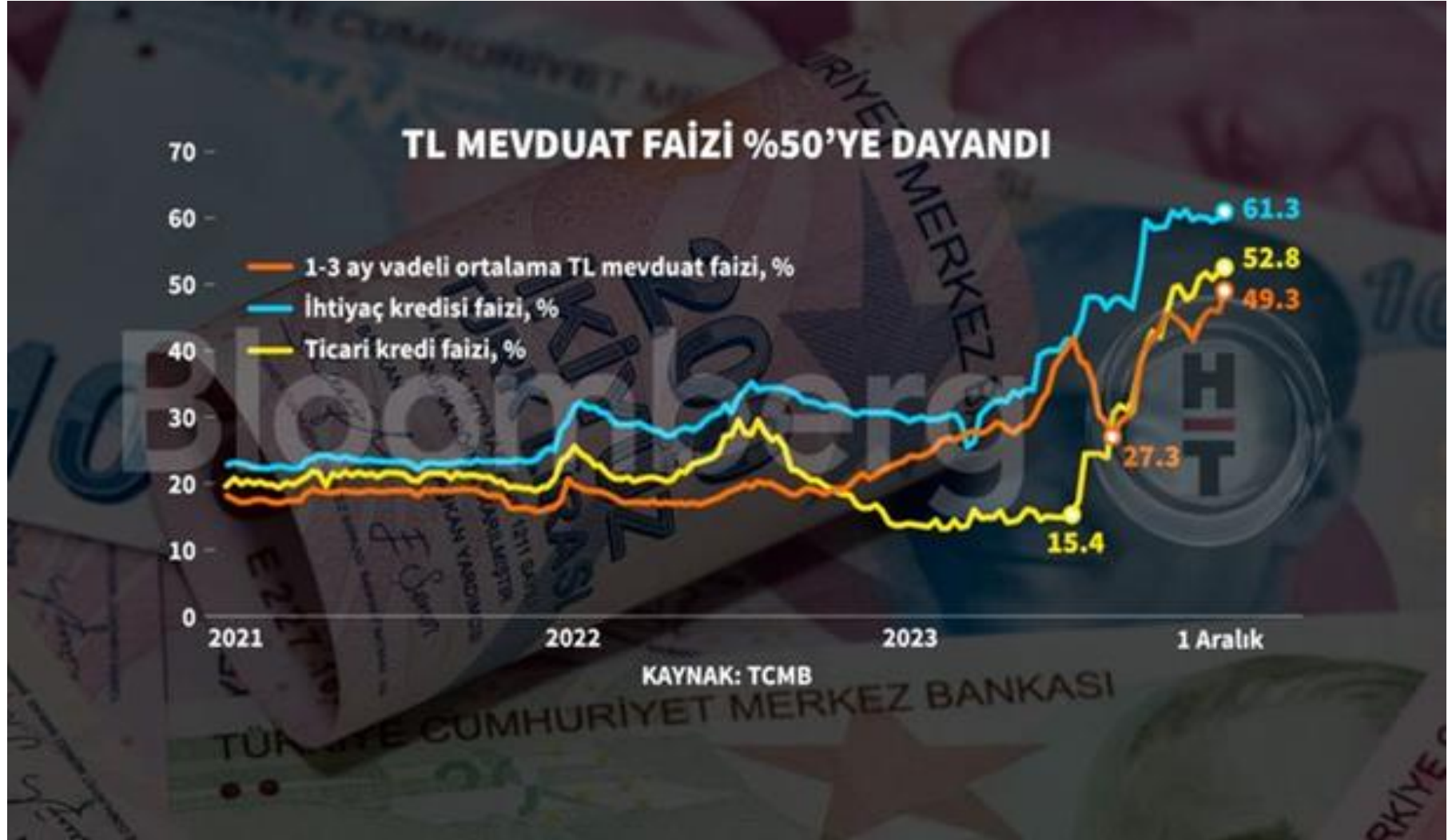

TCMB FAİZLERİ ARTIRMAYA DEVAM EDECEK

MEVDUAT VE KREDİ FAİZLERİ 2024 DÖRDÜNCÜ ÇEYREĞE KADAR YÜKSEK KALACAK

PİYASA FAİZ ORANLARI

2024 DÖRDÜNCÜ ÇEYREĞE KADAR YÜKSEK KALACAK

	HAZİRAN	KASIM-ARALIK
EXİMBANK TCMB REESKONT KREDİ FAİZİ %	9,0	25,93
EXİMBANK TL KREDİ FAİZİ %	12,0	42,0
TCMB REESKONT FAİZİ %	9,5	40,75
TCMB AVANS FAİZİ %	10,0	41,75
KONUT KREDİSİ FAİZ ORANI %	14,0	44,0
KREDİ KARTI AKDİ FAİZ AYLIK % AZAMI	1,36	3,66
KREDİ KARTI GECİKME FAİZİ AYLIK % AZAMI	1,45	3,71
KREDİ KARTI NAKİT ÇEKİM AYLIK %	1,59	4,47

KREDİLERDE BÜYÜME HIZI 2024 YILINDA YÜZDE 25'İ GEÇMEZ SEÇİCİ KREDİ POLİTİKASI; İHRACAT KREDİLERİ

KREDİLER BÜYÜME ORANI YÜZDE

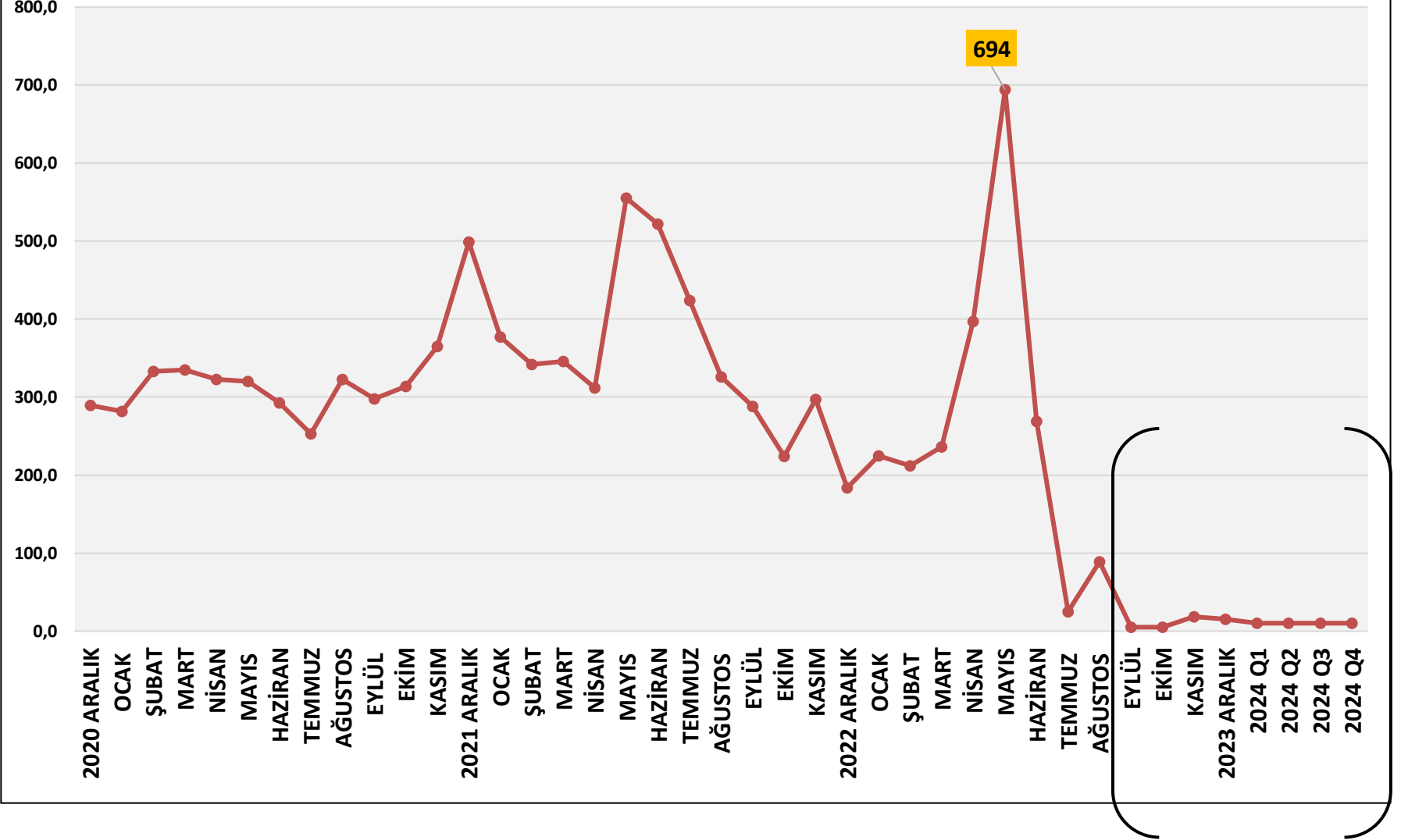
KAYNAK: BDDK, TDM

Bloomberg

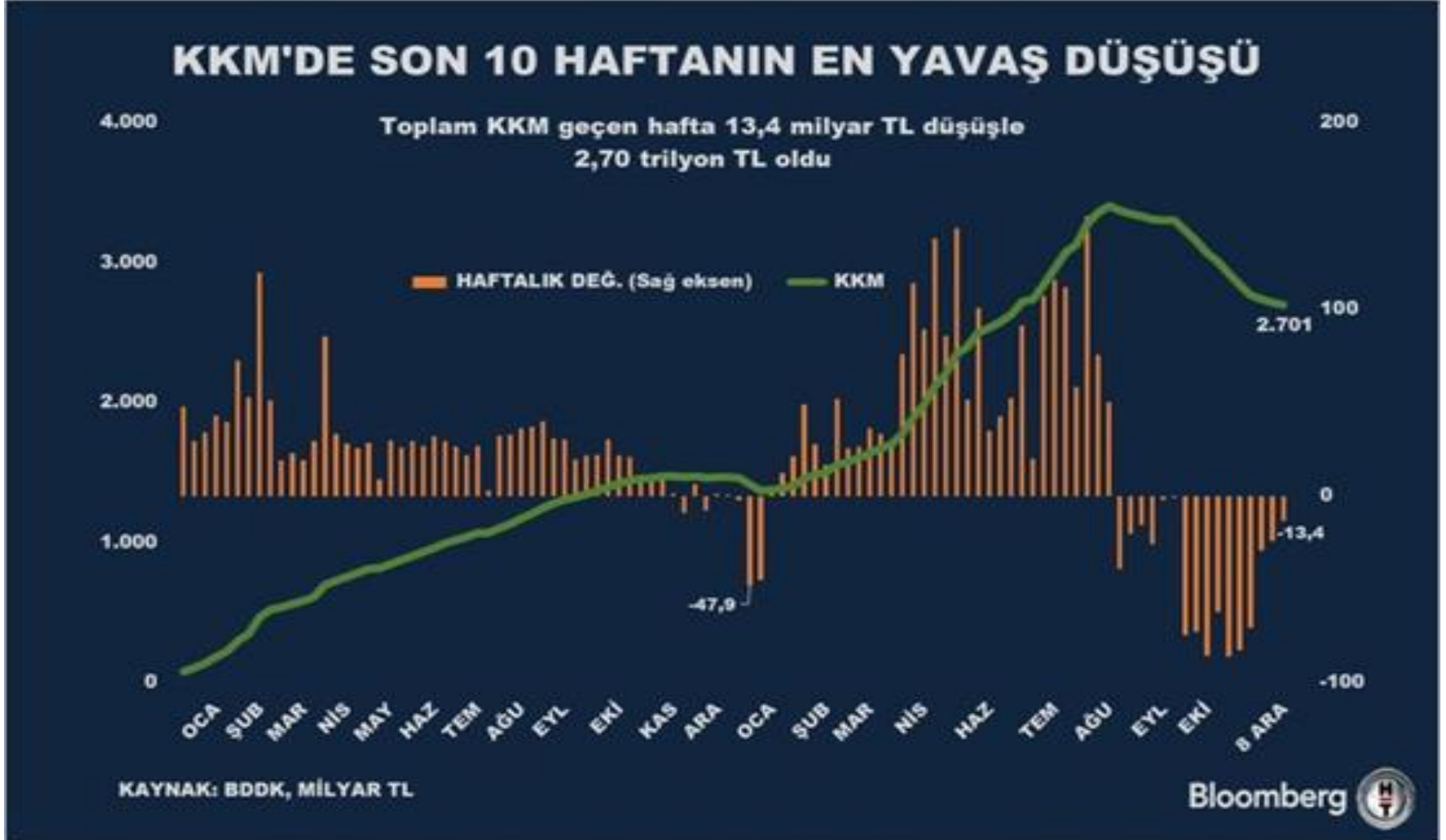
MERKEZ BANKASI PİYASADAN TL LİKİDİTESİNİ ÇEKTİ

TCMB PARA PİYASASINA VERDİĞİ TL LİKİDİTESİ MİLYAR TL

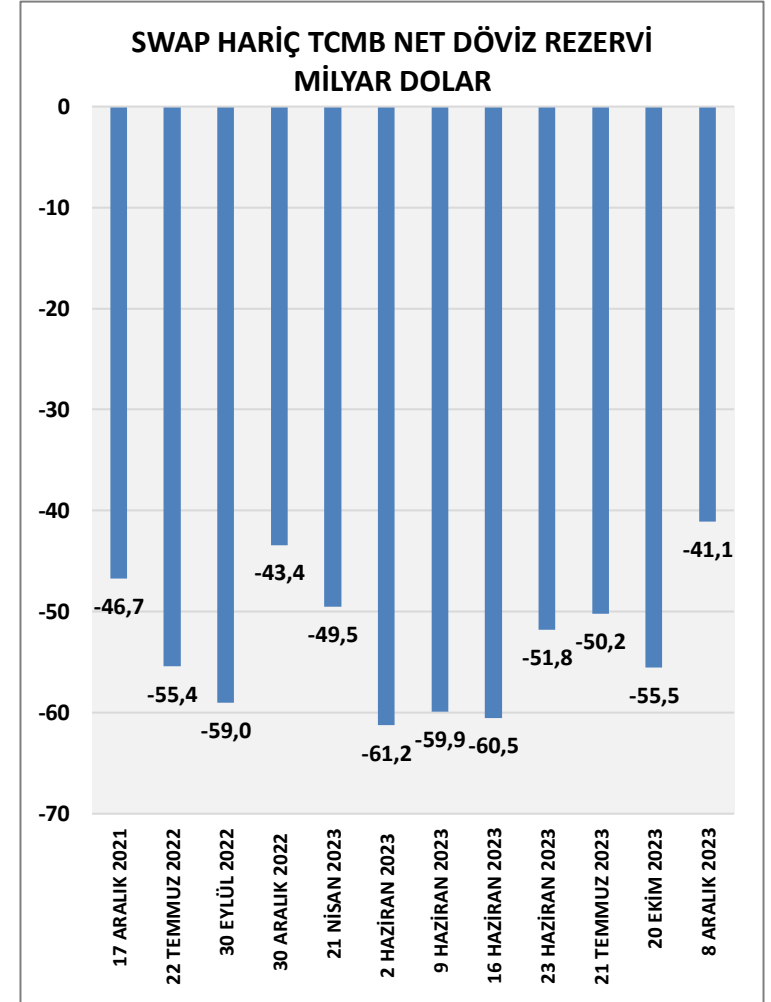
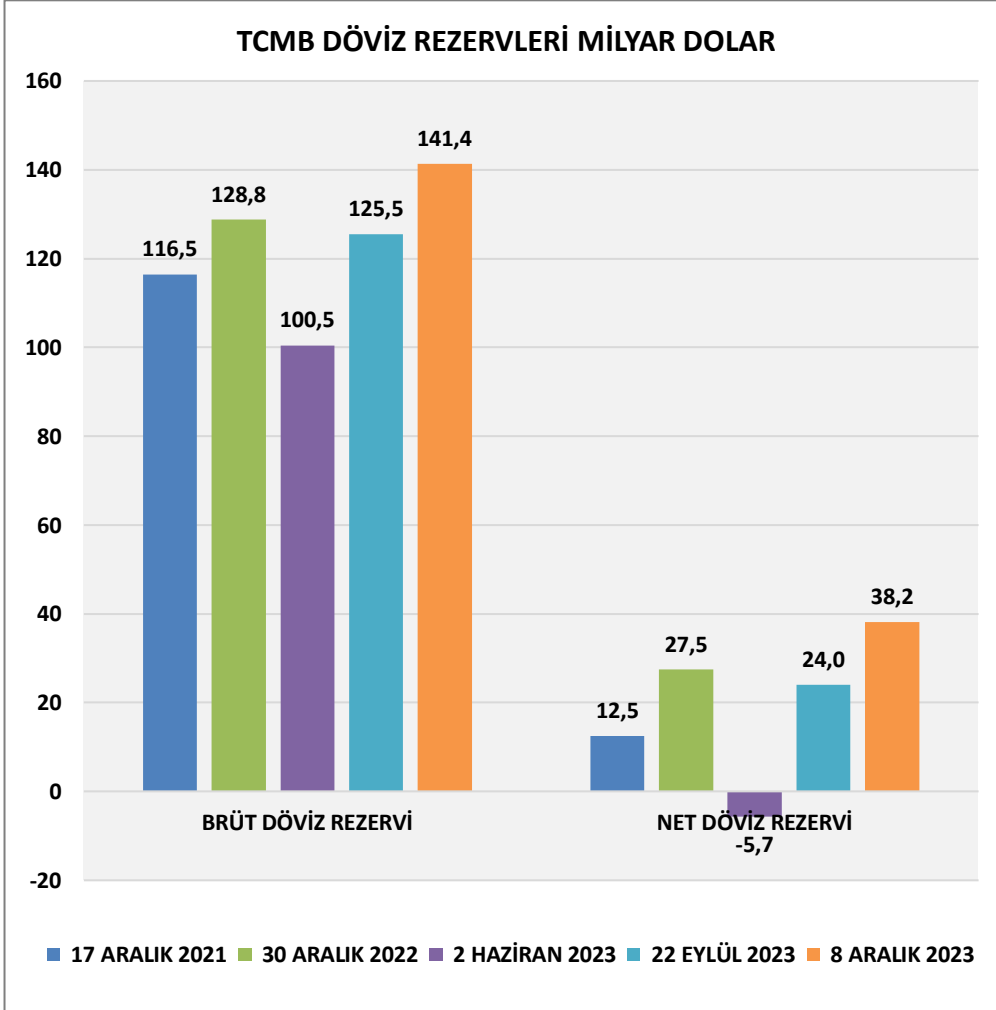
KUR KORUMALI MEVDUATLARDAN ÇIKIŞ+DÖVİZE TALEP AZ

DÜŞÜK FAİZ + 2024 SONUNA KADAR BİTİRME + 2024 İKİNCİ YARI VERGİ AVANTAJI KALKACAK

TCMB DÖVİZ REZERVİ BİRİKTİRİYOR; 60 MİLYAR DOLAR NET DÖVİZ REZERVİ HEDEFİ

MERKEZ BANKASI DÖVİZ SATMIYOR + İHRACAT DÖVİZİ BOZMA + BİLANÇO SINIRLAMASI
SÜRECEK

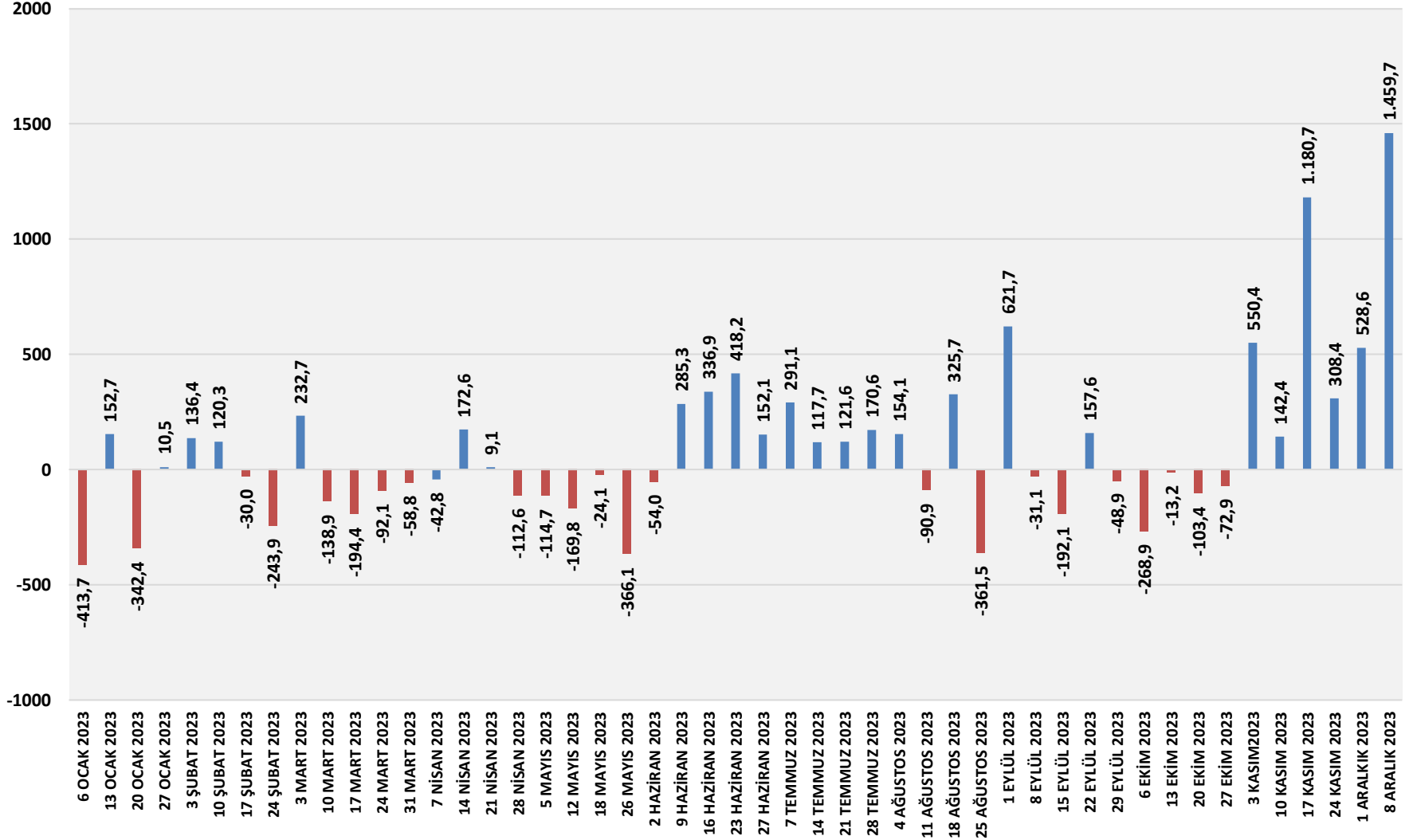

YURTDIŞI FİNANSMANDA GELİŞME BEKLENTİLERİ

KÖRFEZ ÜLKELERİ	DEPREM KREDİSİ + EXİMBANK'A KAYNAK + PROJE FİNANSMANI + SATIN ALMA VE ORTAKLIKLAR 20-25 MİLYAR DOLAR
DÜNYA BANKASI VB.	DEPREM VE PROJE ODAKLI KAYNAK GİRİŞİ 13-15 MİLYAR DOLAR
BANKA KREDİLERİ	BANKALARIN KREDİ KULLANIMI ARTIYOR
SERMAYE PİYASALARI	ÖZEL SEKTÖR+BANKALAR+KAMU TAHVİL İHRAÇLARI 15-16 MİLYAR DOLAR
PORTFÖY YATIRIMLARI	HİSSE SENEDİ VE TAHVİL YATIRIMLARI 10 MİLYAR DOLAR +
ÖZEL FİNANSMAN	ÖZEL SEKTÖR SATIN ALMALARI+ORTAKLIKLARI 8-10 MİLYAR DOLAR

YURTDIŞI FİNANSMANDA GELİŞME BEKLENTİLERİ

PORTFÖY HAREKETLERİ MİLYON DOLAR

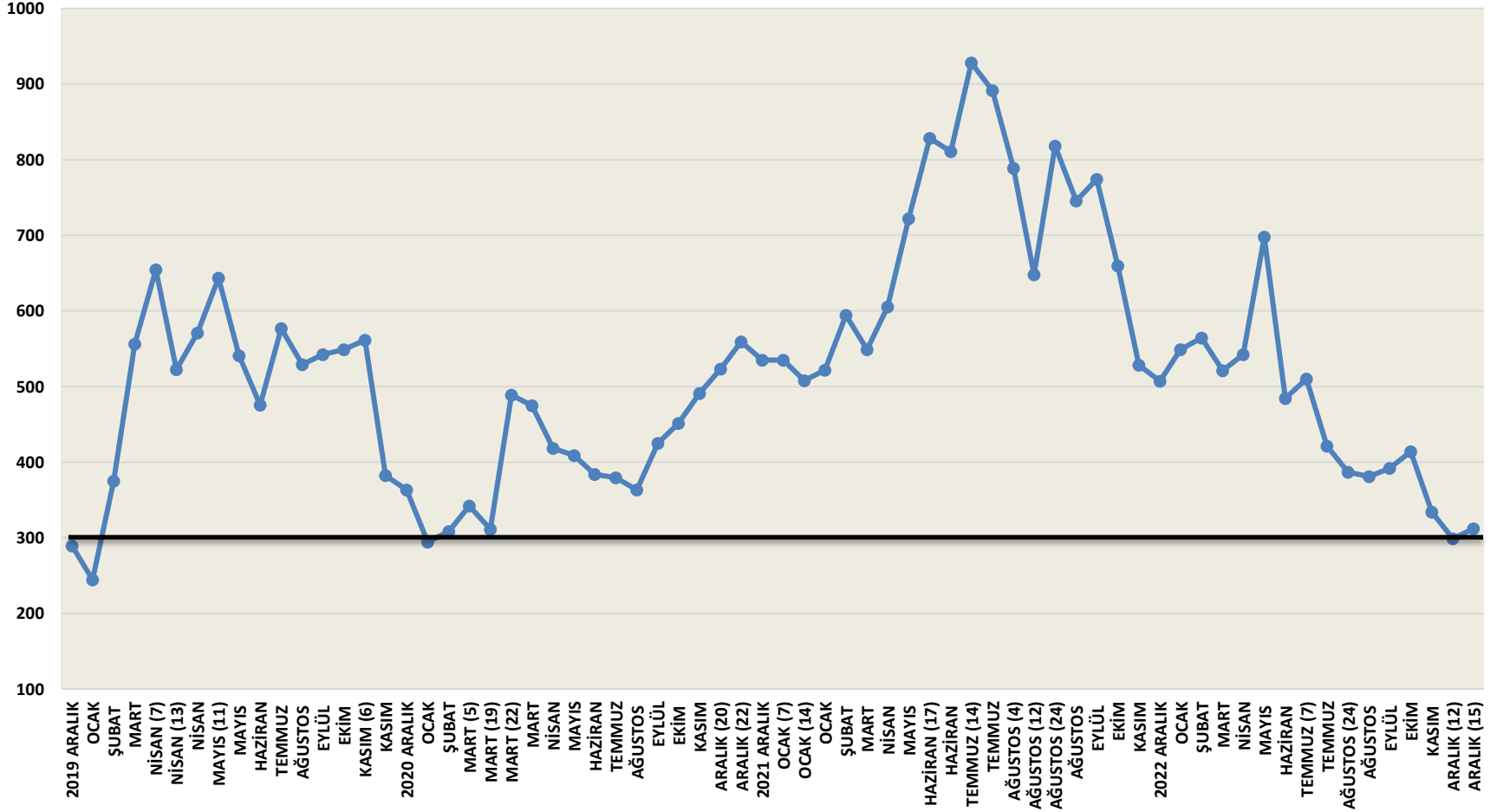

TÜRKİYE RİSK PRİMİ GERİLİYOR

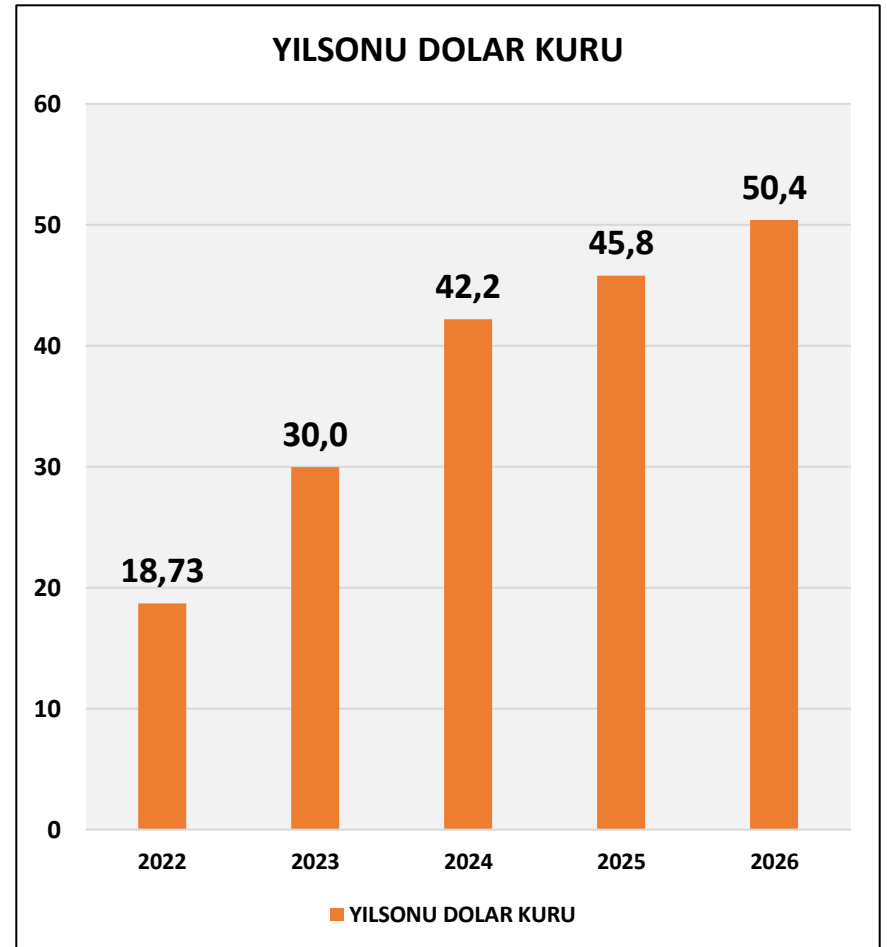
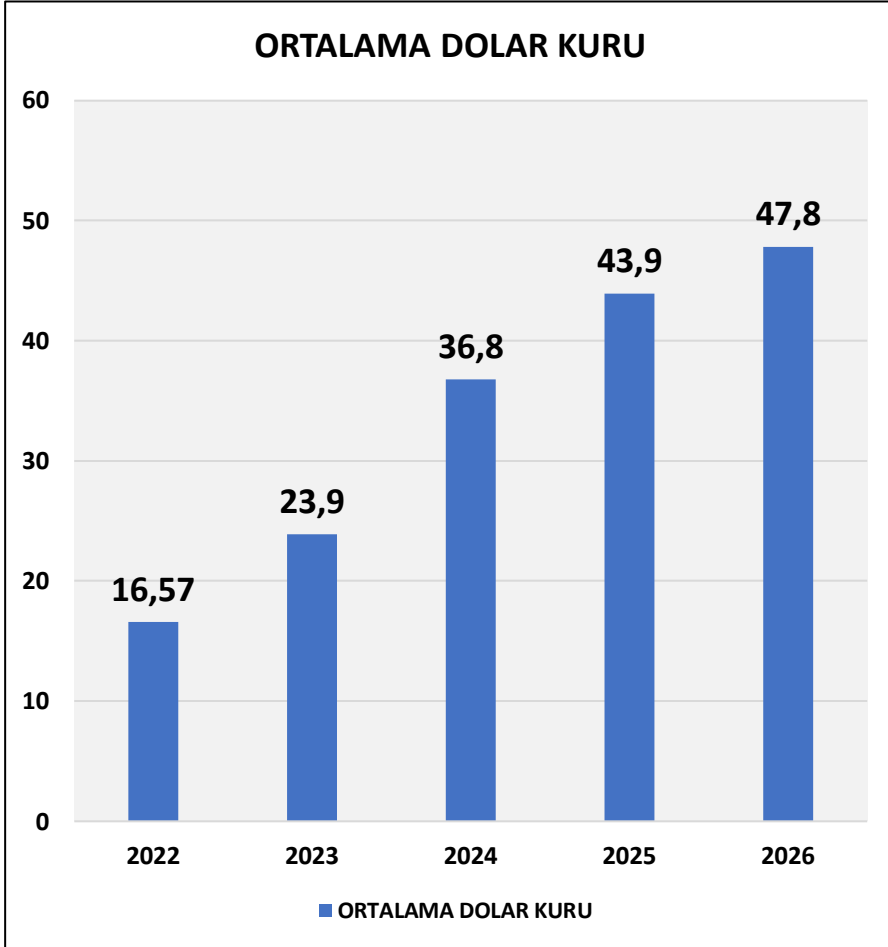
YEREL SEÇİMLER SONRASI HAZİRAN AYINDA 250 PUANA İNEBİLİR

2024 SON ÇEYREK KREDİ NOTU ARTIŞI

TÜRKİYE KREDİ TAKAS RİSK PRİMİ CDS

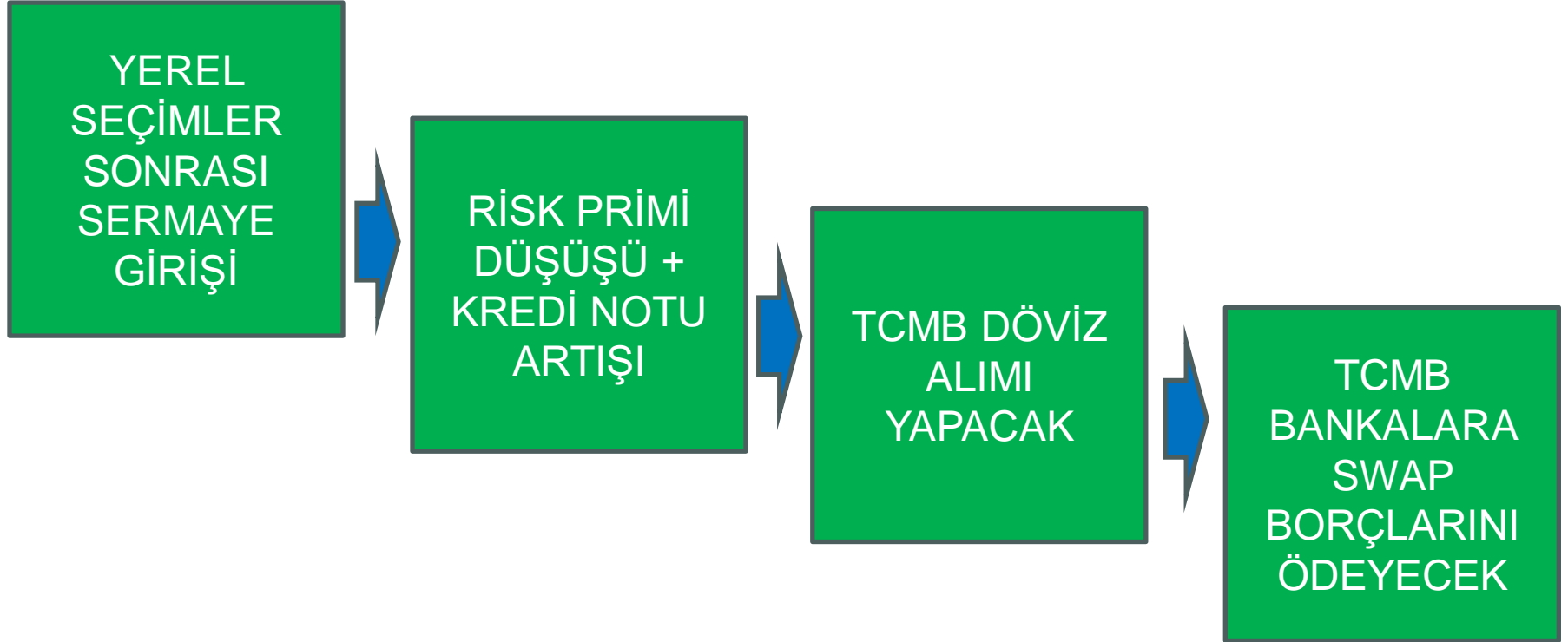

ORTA VADELİ PROGRAM DÖVİZ KURU VARSAYIMLARI

DÖVİZ KURU BEKLENTİLERİ

TCMB PİYASA KATILIMCILARI KASIM AYI ANKETİ BEKLENTİLERİ

GÖSTERGELER	2023 SONU TAHMİNİ	2024 SONU TAHMİNİ	2025 SONU TAHMİNİ
TÜFE ENFLASYON YÜZDE	67,23	41,0	23,50
TL/DOLAR KURU	30,07	39,86	
MERKEZ BANKASI FAİZİ YÜZDE	42,50	40,00	25,78

DÖVİZ KURU BEKLENTİLERİ

KURLAR	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
TL DOLAR	29,50	32,00	35,00	36,00	38,00
TL EURO	31,80	35,50	38,50	40,30	42,50
EURO DOLAR	1,08	1,10	1,11	1,12	1,12

ÜCRETLER + ENERJİ + VERGİLER

ÜCRETLER	ASGARİ ÜCRET % 40-45 ARASI ARTIŞ
ENERJİ FİYATLARI	YEREL SEÇİMLER SONRASI KADEMELİ ARTIŞ % 15 -20 + % 10-15
SÜBVANSİYONLAR	YEREL SEÇİMLER SONRASI KADEMELİ AZALTMA

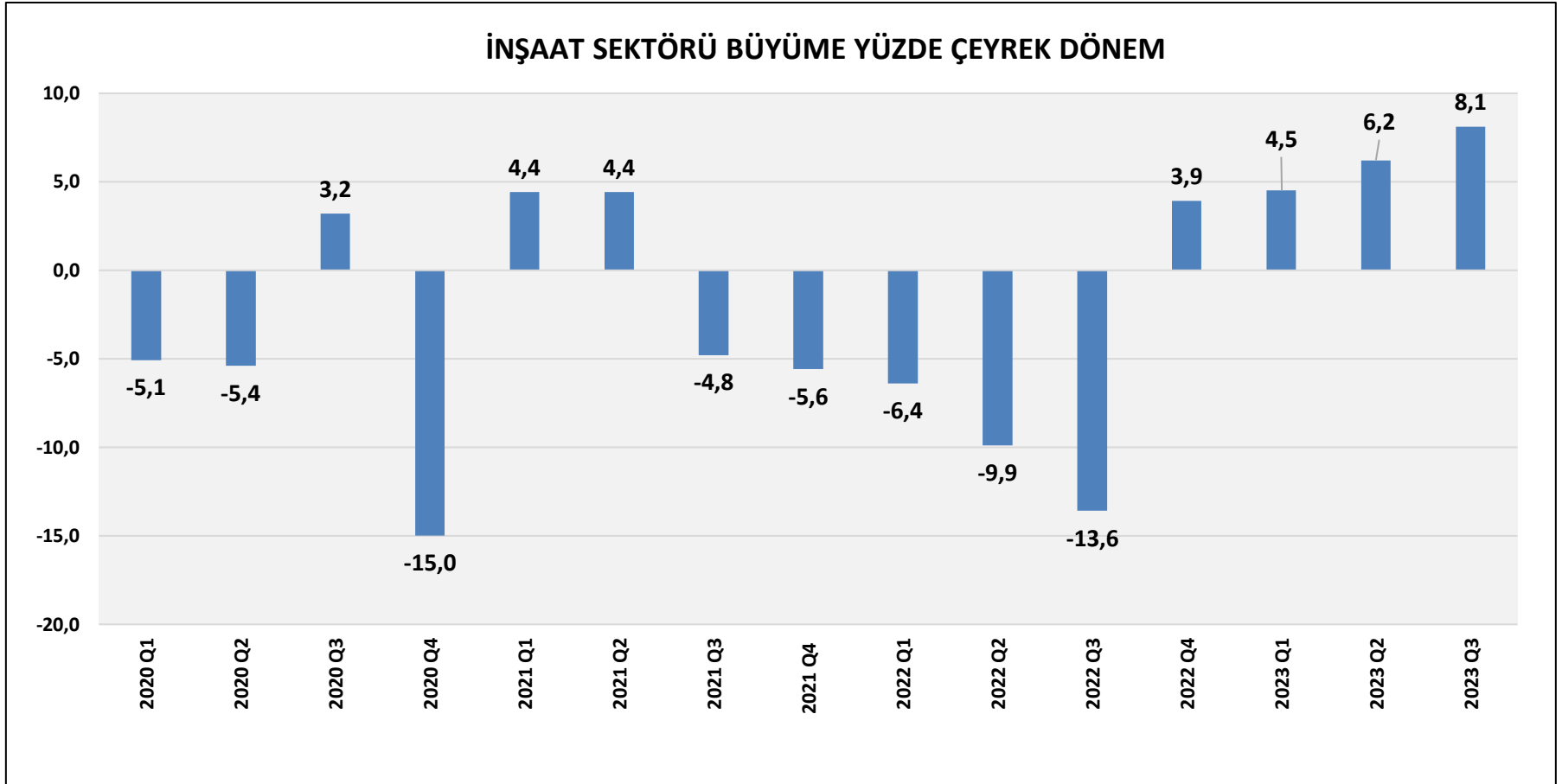
İNŞAAT SEKTÖRÜ VE MALZEME SANAYİ 2024 ÖNGÖRÜLERİ

İNŞAAT SEKTÖRÜ

**2020 SALGIN SONRASI BOZULAN DENGELERDE NORMALLEŞME
2023'TE DEPREM+SEÇİM+EKONOMİ POLİTİKA DEĞİŞİKLİĞİ
2024 GEÇİŞ VE NORMALLEŞME DÖNEMİ OLACAK**

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE BELİRLEYİCİ UNSURLAR

1	YEREL SEÇİMLER ÖNCESİ HAREKETLİLİK	
2	ALINAN YAPI İZİNLERİ	
3	DEPREM BÖLGESİ FAALİYETLERİ + DEPREM TAHVİLİ İHRACI	
4	KENTSEL DÖNÜŞÜM + KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANLIĞI FİNANSMAN İHTİYACI	
5	YÜKSEK FAİZLER + YÜKSEK İNŞAAT MALİYETLERİ + KONUT TALEBİNDE DÜŞÜŞ + YABANCI TALEBİNDE DÜŞÜŞ + FİYAT BELİRSİZLİĞİ	
6	KAMU YATIRIMLARINDA YAVAŞLAMA	
7	VERGİ DÜZENLEMELERİ + ENFLASYON MUHASEBESİ	
8	ÜCRET ARTIŞLARI + ÇALIŞAN SİRKÜLASYONU + NİTELİKLİ İŞGÜCÜ AÇIĞI	

İNŞAAT SEKTÖRÜ + MALZEME SANAYİ

2024 YILINDA NEREYE GİDİYOR ? ; NORMALLEŞME

1	TALEP TARAFINDA NORMALLEŞME
2	FİYAT VE MALİYETLERDE NORMALLEŞME ÜRÜN FİYATLARINDA ARTIŞ + DALGALANMA + NORMALLEŞME
3	MÜTEAHHİT + SANAYİCİ + DAĞITIM KANALI İLİŞKİLERİNDE YENİLENME
4	YENİLEME PAZARINDA YAVAŞLAMA
5	İNŞAAT SEKTÖRÜNDE % 3-4 BÜYÜME MALZEME SANAYİNDE % 4-5 BÜYÜME MALZEME İHRACATINDA % 5 ARTIŞ

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

SERGÜL SOKAK, SARAL SİTESİ C.BLOK D.10 GAYRETTEPE-BEŞİKTAŞ İSTANBUL TEL 0212 352 87 95

www . e s d h . com . tr
